

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎี
การจัดการเรียนรู้ของกาเย่และ STAD เพื่อส่งเสริม
ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
THE DEVELOPMENT OF GUIDANCE ACTIVITIES MODEL
APPLYING THE LEARNING MANAGEMENT THEORY OF
GAGNE AND STAD TO ENHANCE EMOTIONAL
INTELLIGENCE OF MATHAYOMSUKSA 2 STUDENTS

การีมะห์ และหีม^{1*}

Kareemah Laeheem^{1*}

Received Date: May 11, 2021

Revised Date: June 16, 2021

Accepted Date: June 24, 2021

---

¹ โรงเรียนเทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี) อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

* Corresponding author, E-mail: lkareemah@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ของกาเย่และ STAD เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ และ 2. ประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ของกาเย่และ STAD เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ ขั้นตอนการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวิเคราะห์ (R1) ขั้นการออกแบบและพัฒนา (D1) ขั้นการทดลองใช้ (R2) และขั้นการประเมินผล (D2) ซึ่งกลุ่มตัวอย่างในชั้นที่ 3 ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี) จำนวน 43 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการทดสอบทีแบบไม่อิสระ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ (ที่พัฒนาขึ้น) มีชื่อว่า “รูปแบบ P-Tp-A- Sr” มี 4 ขั้นตอน คือ การเตรียมความพร้อม (Preparing: P) การปฏิบัติการเรียนรู้กลุ่มย่อย (Team Practicing: Tp) การตรวจสอบผลงานและทดสอบ (Assessing: A) และการสรุปและยกย่อง (Summative and Recognizing: Sr) และรูปแบบการจัด

กิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.29/86.90

2. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว พบว่า หลังการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก

คำสำคัญ: การพัฒนารูปแบบ, กิจกรรมแนะแนว, กิจกรรมการเรียนรู้, ความฉลาดทางอารมณ์

Abstract

The purposes of this research were to: 1. develop and study the efficiency of the guidance activities model applying the learning management theory of Gagne and STAD to enhance emotional intelligence, and 2. study the effectiveness of the guidance activities model applying the learning management theory of Gagne and STAD to enhance emotional intelligence. There are four stages in the research process: the analysis stage (R1), design and development stage (D1), Implementation stage (R2), and evaluation stage (D2). The samples employed in the 3rd stage are 43 Mathayomsuksa 2/3 students in first semester of the academic year 2021, of Thesabal 1 School (Engseangsamakkee).

Research instrument consisted of the guidance activities model, learning activity plans, emotional intelligence assessment, and assessment of satisfaction toward learning activities. The data were analysis by means, standard deviation, a dependent t- test and a content analysis.

The results were as follows:

1. The guidance activities model to enhance emotional intelligence of Mathayomsuksa 2 students was named “ P-Tp-A-Sr Model” . It consisted of 4 components: Preparing: P, Team Practicing: Tp, Assessing: A, and Summative and Recognizing: Sr. The efficiency of this model was 83.29/86.90.

2. The effectiveness of the guidance activities model indicated that after using the model, emotional intelligence of students was higher than before receiving the instruction at the level of .05 significance, and the satisfaction of students towards learning activity was at a high level.

Keyword: Model Development, Guidance Activities, Learning Activities, Emotional Intelligence

1. บทนำ

การส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความฉลาดทางอารมณ์เป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างยิ่งและควรให้ความสำคัญเป็นอันดับแรก ๆ ซึ่งสามารถฝึกฝนอบรมได้ เนื่องจากนักเรียนวัยรุ่นจำนวนมากมีปัญหาทางสังคม เช่น ติดเทคโนโลยี ติดการพนัน ติดยาเสพติด และการตั้งครรภ์ก่อนวัยอันควร เป็นต้น (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2561) เป็นวัยที่อยู่ในช่วงรอยต่อระหว่างวัยเด็กกับผู้ใหญ่ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย และมีอารมณ์หงุดหงิดง่าย (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2559) เป็นวัยที่ขยับระดับการศึกษาจากประถมศึกษาไปสู่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต้องมีการปรับตัวเองให้เข้ากับแผนการเรียนและการประเมินผลที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งชีวิตในโรงเรียนมักได้รับการฝึกฝนให้เก่งทางด้านวิชาการ ปัญญา ด้านทักษะเกี่ยวกับงาน และเทคนิควิธีการทำงาน แต่ขาดการฝึกทักษะทางด้านอารมณ์ ดังนั้นโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และความสามารถทางสมองพร้อม ๆ กัน อันจะทำให้เป็นคนดี คนเก่ง และมีความสุข (ทศพร ประเสริฐสุข, 2551)

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่สามารถส่งเสริมได้ โดยการให้รู้จักอารมณ์ตนเอง จัดการกับอารมณ์ของตนเอง การสร้างแรงจูงใจให้กับตนเอง การหยั่งรู้อารมณ์ของผู้อื่น และการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (Goleman, 1998) ดังนั้นครูผู้สอนต้องศึกษาวิธีการจัดการเรียนรู้หลากหลายรูปแบบ เลือกให้เหมาะสมกับผู้เรียน เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ และคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการพัฒนาทักษะด้านการเรียนของนักเรียนทุกด้าน ทั้งด้านความมีวินัยในตนเอง การทำงานเป็นทีม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างสาระทางด้านความรู้

กับการนำความรู้นั้นไปประยุกต์ใช้ การเชื่อมโยงความรู้ต่าง ๆ ควบคู่กับคุณธรรมจริยธรรมในด้านการทำงานอย่างเป็นระบบ มีความรอบคอบ มีความรับผิดชอบ มีวิจารณญาณ มีความเชื่อมั่นในตนเอง ตระหนักในคุณค่า และมีความพึงพอใจที่ดีต่อการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดหลักการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของ Robert Gagne ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหาต่าง ๆ ได้อย่างดี รวดเร็ว และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นาน โดยใช้กลวิธีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ 9 ขั้น คือ ขั้นเร้าความสนใจ ขั้นบอกวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ขั้นทบทวนความรู้เดิม ขั้นให้ความรู้และเนื้อหาใหม่ ขั้นชี้แนะทางการเรียนรู้ ขั้นกระตุ้นผู้เรียนให้แสดงความรู้ ขั้นให้ผลป้อนกลับ ขั้นทดสอบความรู้ และขั้นความจำและนำความรู้ไปใช้ ซึ่งเป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการจัดสภาพการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แต่ละประเภทที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน (ภาคินี ชูอินแก้ว, 2553) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานตามแนวคิดของกาเย่ให้ความสำคัญกับการฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ ทำให้นักเรียนเข้าใจปัญหาได้อย่างชัดเจน สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ซึ่งการฝึกให้นักเรียนคิดวิเคราะห์จะอยู่ในขั้นที่ 5 ตามแนวคิดของกาเย่ คือ ชี้แนะแนะทางการเรียนรู้ตามหลักการและเงื่อนไขการเรียนรู้ ผู้เรียนจะจำเนื้อหาได้ดี หากมีการจัดระบบการเสนอเนื้อหาที่ดีและสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ซึ่งการเรียนรู้ที่กระจำจวดจะเกิดขึ้นได้ก็คือการที่ผู้เรียนวิเคราะห์และตีความในเนื้อหาใหม่

ลงในพื้นฐานของความรู้และประสบการณ์เดิมรวมกันเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนั้นหน้าที่ของครูผู้สอนในขั้นนี้คือพยายามค้นหาเทคนิคที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนนำความรู้เดิมมาใช้ในการศึกษาความรู้ใหม่ (ภาคินี ชูอินแก้ว, 2553)

นอกจากนี้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดหลักการนำเสนอเนื้อหา และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ยังมีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลางโดยให้นักเรียนลงมือปฏิบัติงานเป็นกลุ่มย่อย ๆ เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน สนับสนุนให้มีการช่วยเหลือกันจนบรรลุตามเป้าหมายตลอดจนส่งเสริมให้ทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ หรือทีมตามระบอบประชาธิปไตย การเรียนแบบร่วมมือแบบแรกที่ได้รับการพัฒนาขึ้นที่เรียกว่า “Student Teams Achievement Divisions: STAD” เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่กำหนดให้นักเรียนที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเล็ก ๆ โดยกำหนดให้มีการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่จัดเตรียมไว้แล้วทำการทดสอบความรู้ที่ได้รับเป็นคะแนนรวมของกลุ่ม ซึ่งแนวทางในการดำเนินการกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอนคือ ขั้นการนำเสนอสิ่งที่ต้องเรียน ขั้นการทำงานเป็นกลุ่ม ขั้นการทดสอบย่อย ขั้นที่การประเมินคะแนนพัฒนาการ และขั้นการรับรองผลงานของกลุ่ม (ทิตินา แชมมณี, 2562; Slavin, 1996; Hayatunisa, 2014)

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงนำแนวคิดการเรียนรู้ของกาเย่และการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ซึ่งเป็นการออกแบบที่สามารถช่วยให้การจัดกิจกรรมแนะแนวมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ช่วยให้นักเรียนสนใจ และมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน โดยการส่งเสริมให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์ จนกลายเป็นพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปรากฏขึ้นอย่างถาวร รวมทั้งยังเป็นฝึกฝนให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมความร่วมมือเพิ่มมากขึ้น และเกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ดีขึ้น ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นแนวทางของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการพัฒนาต่อยอดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานที่มีประสิทธิภาพ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสื่อการเรียนรู้ เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไป และเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ของกาเย่และ STAD เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 เพื่อประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยประยุกต์ใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ของกาเย่และ STAD เพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะคือ

2.2.1 เพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์

2.2.2 เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์

3. แนวคิด ทฤษฎี กรอบแนวคิด

3.1 ความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์เป็นความสามารถในการดำเนินชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้านคือ 1) ด้านดี เป็นความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น และมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม 2) ด้านเก่ง เป็นความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และ 3) ด้านสุข เป็นความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข ซึ่งนักเรียนต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ เพื่อให้มีคุณลักษณะประจำตัวที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันและบรรลุตามเป้าหมายของการจัดกิจกรรมแนะแนวที่สถานศึกษากำหนดไว้ นอกจากนี้นักเรียนที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูงย่อมจะมีความพึงพอใจและมองโลกในแง่ดี ทำให้เกิดพลังการเรียนรู้มีความสุข มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีเป้าหมายในชีวิต มีความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น กล้าคิดและตัดสินใจแก้ไขปัญหาสามารถใช้ศักยภาพทางเขาว์ปัญญาได้อย่างเต็มศักยภาพ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดี (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2550; Serrat, 2017; Calero, Barreyro, & Injoque-Riclea, 2018)

การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์แก่นักเรียนเป็นกระบวนการที่เสริมสร้างให้นักเรียนมีความสามารถในการจัดการควบคุมอารมณ์ของตนเองสามารถดำเนินชีวิตประจำวันร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์และมีความสุข ซึ่งมีองค์ประกอบ 3 ด้านคือ 1) การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ซึ่ง

ช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และมีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ และดำเนินชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข 2) การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง ซึ่งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม มีการแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี และ 3) การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข ซึ่งช่วยส่งเสริมให้นักเรียนมีความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พึงพอใจในชีวิต และมีความสุขสงบทางใจ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2550; นະฤนทร จุฬากาญจน์, จารุวรรณ ไผ่ตระกูล, และ สุนีย์ ละกำป็น, 2558)

3.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกาเย่

ทฤษฎีการเรียนรู้ของกาเย่เชื่อว่าความรู้มีหลายประเภท บางประเภทสามารถเข้าใจได้อย่างรวดเร็วไม่ต้องใช้ความคิดที่ลึกซึ้ง บางประเภทมีความซับซ้อนจำเป็นต้องใช้ความสามารถในขั้นสูง โดยกระบวนการเรียนรู้และการจดจำของมนุษย์นั้นต้องใช้กระบวนการจัดกระทำข้อมูลในสมอง ซึ่งมนุษย์จะอาศัยข้อมูลที่สะสมไว้มาพิจารณาเลือกจัดกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และในขณะที่กระบวนการจัดกระทำข้อมูลภายในสมองกำลังเกิดขึ้น เหตุการณ์ภายนอกมีอิทธิพลต่อการส่งเสริมหรือการยับยั้งการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นภายในได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้จึงควรมีการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แต่ละประเภทที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน ซึ่งเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ภายในของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้อย่างดี รวดเร็ว และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นานมากที่สุด จึงจำเป็น

อย่างยิ่งที่ต้องแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบก่อนที่จะเริ่มเรียนรู้ในแต่ละครั้ง โดยมีหลักการที่สำคัญ 9 ประการ ได้แก่ 1) การเร่งเร้าความสนใจ 2) การบอกวัตถุประสงค์ 3) การทบทวนความรู้เดิม 4) การนำเสนอเนื้อหาใหม่หรือสิ่งเร้าใหม่ 5) การชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ 6) การกระตุ้นการตอบสนองบทเรียน 7) การให้ข้อมูลย้อนกลับ 8) การประเมินผลการแสดงออก (Assess Performance) และ 9) การสรุปและนำไปใช้ (ทิตนาแซมมณี, 2562; Khadjooi, Rostami, & Ishaq, 2011)

3.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่กำหนดให้นักเรียนที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4-5 คน ประกอบด้วยนักเรียนที่เรียนเก่ง 1 คน ที่เรียนปานกลาง 2-3 คน และที่เรียนอ่อน 1 คน โดยกำหนดให้สมาชิกของกลุ่มได้เรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่จัดเตรียมไว้แล้วให้ทำการทดสอบความรู้ที่ได้รับ โดยคะแนนที่ได้จากการทดสอบของสมาชิกแต่ละคนนำมาบวกเป็นคะแนนรวมของทีม เนื่องจากการให้รางวัลเป็นทีมเป็นวิธีการหนึ่งให้นักเรียนพึ่งพากัน เป็นการจัดสภาพการณ์ให้เกิดความรับผิดชอบในส่วนบุคคลที่จะเรียนรู้ และเป็นการจัดให้มีโอกาสเท่าเทียมกันที่จะประสบความสำเร็จ โดยนักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมช่วยให้ทีมประสบความสำเร็จด้วยการพยายามทำผลงานให้ดีขึ้นกว่าเดิมในรูปของคะแนนปรับปรุง ดังนั้นแม้แต่คนที่เรียนอ่อนก็สามารถมีส่วนร่วมช่วยทีมได้ ด้วยการพยายามทำคะแนนให้ดีกว่าครั้งก่อน ๆ นักเรียนทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อนต่างได้รับการส่งเสริมให้ตั้งใจเรียนให้ดีที่สุด ผลงานของทุกคนในทีมมีค่าภายใต้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบนี้ และมี 5 ขั้นตอน คือ 1) การนำเสนอสิ่งที่ต้องเรียน 2) การทำงานเป็นกลุ่ม 3) การทดสอบย่อย 4) การ

ประเมินคะแนนพัฒนาการของแต่ละคน และ 5) การรับรองผลงานของกลุ่ม (ทิตนา แชมมณี, 2562; ปรียา เปจะยัง, 2562; Hayatunisa, 2014)

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีดำเนินการศึกษาในลักษณะของการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) ซึ่งมี 4 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การวิจัย (Research: R1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) จากแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนว การส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของกาเย และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) และสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนรายวิชาแนะแนว ผู้ปกครอง และนักเรียนเกี่ยวกับสภาพและแนวทางการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) ออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D & D) โดยนำผลการศึกษาจากขั้นตอนที่ 1 มากำหนดกรอบแนวคิดของการพัฒนาและกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ รวมถึงการตรวจสอบรูปแบบที่สร้างขึ้น การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และเก็บข้อมูลโดยผู้เชี่ยวชาญ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ และแบบประเมินความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ขั้นที่ 3 การวิจัย (Research: R2) ทดลองใช้ (Implementation:

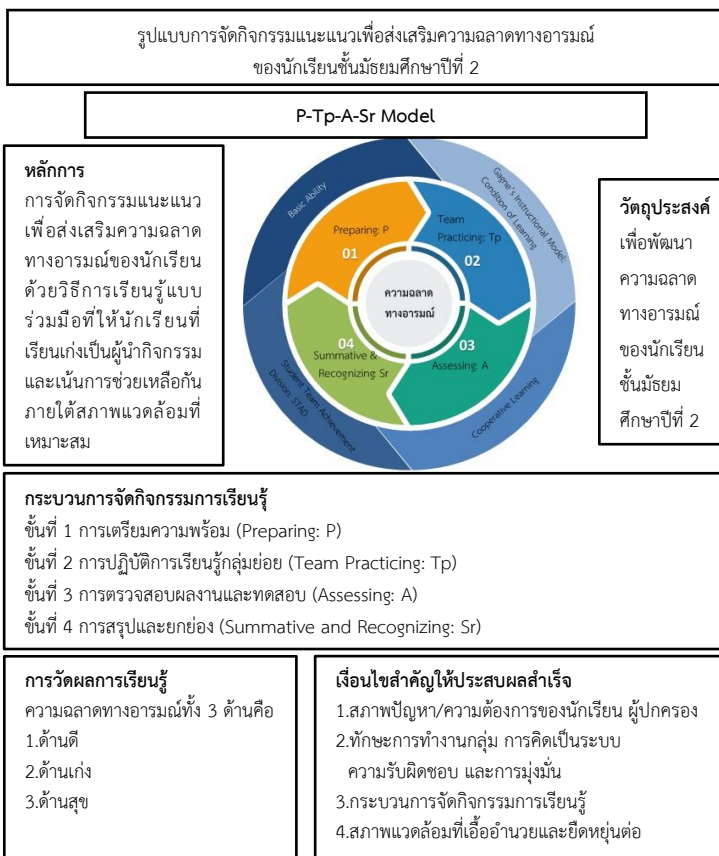
1) โดยนำรูปแบบที่พัฒนาไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนเทศบาล 1 (เอ็งเสียงสามัคคี) จำนวน 43 คน โดยใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังเรียน (The One Group Pretest-Posttest Design) โดยดำเนินการตาม “P-Tp-A-Sr Model” ซึ่งมี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparing: P) เป็นการเร่งเร้าความสนใจ เตรียมความพร้อม บอกวัตถุประสงค์และเนื้อหา และทบทวนความรู้เดิมให้เชื่อมโยงกับความรู้ใหม่ เพื่อให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้น และมีความคงทนในการจำ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการเรียนรู้กลุ่มย่อย (Team Practicing: Tp) แบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ละ 5 คนที่มีความสามารถแตกต่างกัน โดยชี้แจงให้นักเรียนในกลุ่มต้องช่วยเหลือกัน ร่วมกันอภิปรายปัญหา และตรวจสอบคำตอบและแก้ไขคำตอบร่วมกัน ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลงานและทดสอบ (Assessing: A) ทดสอบย่อยเพื่อประเมินผลและให้ข้อมูลย้อนกลับ โดยการตรวจสอบตนเองเกี่ยวกับการบรรลุวัตถุประสงค์ การผ่านเกณฑ์ที่กำหนด การเรียนรู้เนื้อหาต่อไปหรือต้องกลับไปศึกษาเนื้อหาเดิมซ้ำ และขั้นที่ 4 การสรุปและยกย่อง (Summative and Recognizing: Sr) สรุปใจความสำคัญและให้ข้อเสนอแนะเนื้อหา เพื่อส่งเสริมความคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ และการนำไปประยุกต์ใช้ รวมทั้งประกาศผลและให้คำชมเชย และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development: D2) ประเมินผล (Evaluation: E) เป็นการนำเสนอผลการทดลองตามกระบวนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และเงื่อนไขการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว ได้แก่

ความฉลาดทางอารมณ์และความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หลังใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที่แบบไม่อิสระ

5. สรุปผลการวิจัย

5.1 รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์พัฒนาขึ้นโดยใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของกาเย่ที่มีการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้แต่ละประเภทที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกัน ยึดหลักการนำเสนอเนื้อหาและการมีปฏิสัมพันธ์เป็นสำคัญ เพื่อให้ให้นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้อย่างดี รวดเร็ว และสามารถจดจำได้ และวิธีการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค Student Teams Achievement Divisions: STAD ที่ส่งเสริมให้นักเรียนที่เรียนเก่งเป็นผู้นำกิจกรรมโดยการอธิบายให้นักเรียนที่เรียนอ่อนฟังและช่วยเหลือกัน เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจ มีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน และบรรลุเป้าหมายที่กำหนด โดยพัฒนาเป็น “P-Tp-A-Sr Model” ที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มี 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparing: P) ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการเรียนรู้กลุ่มย่อย (Team Practicing: Tp) ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลงานและทดสอบ (Assessing: A) และขั้นที่ 4 การสรุปและยกย่อง (Summative and Recognizing: Sr) ดังภาพที่ 1 และผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ตามเกณฑ์ (E_1/E_2) มีค่าเท่ากับ 83.29/86.90

ภาพที่ 1 รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์
ที่มา : คณะผู้วิจัย (2564)

2.นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย
 รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์มีคะแนน

ความฉลาดทางอารมณ์ หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งในภาพรวมและรายด้าน ดังตารางที่ 1 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 1 การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ความฉลาดทางอารมณ์	n	$\bar{X}$	S.D.	t-test	p value
ด้านดี					
ก่อนการเรียนรู้	40	2.09	0.15	28.978	.000
หลังการเรียนรู้	40	2.75	0.12		
ด้านเก่ง					
ก่อนการเรียนรู้	40	2.16	0.16	28.920	.000
หลังการเรียนรู้	40	2.77	0.11		
ด้านสุข					
ก่อนการเรียนรู้	40	2.17	0.13	27.608	.000
หลังการเรียนรู้	40	2.86	0.09		
ภาพรวม					
ก่อนการเรียนรู้	40	2.14	0.09	39.287	.000
หลังการเรียนรู้	40	2.79	0.05		

ที่มา : คณะผู้วิจัย (2564)

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนกลุ่มทดลอง

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparing: P)	4.16	0.28	มาก
1.การเร่งเร้าความสนใจ	4.13	0.72	มาก
2.การบอกวัตถุประสงค์	4.05	0.64	มาก
3.การทบทวนความรู้เดิม	4.25	0.54	มาก
4.การนำเสนอเนื้อหาใหม่	4.20	0.41	มาก
ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการเรียนรู้กลุ่มย่อย (Team Practicing: Tp)	4.60	0.30	มากที่สุด
5.การศึกษากลุ่มย่อย	4.55	0.50	มากที่สุด
6.การชี้แนะแนวทางการเรียนรู้	4.65	0.48	มากที่สุด
7.การกระตุ้นการตอบสนอง	4.60	0.50	มากที่สุด
ขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลงานและทดสอบ (Assessment: A)	4.33	0.32	มาก
8.การทดสอบความรู้ใหม่	4.10	0.44	มาก
9.การตรวจสอบผลงาน	4.53	0.51	มากที่สุด
10.การให้ข้อมูลย้อนกลับ	4.35	0.48	มาก

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ขั้นที่ 4. การสรุปและยกย่อง (Summative and Recognition: Sr)	4.53	0.32	มากที่สุด
11.การสรุป	4.30	0.46	มาก
12.การยกย่อง ชมเชย และให้รางวัล	4.75	0.44	มากที่สุด
รวมโดยเฉลี่ย	4.37	0.17	มาก

ที่มา : คณะผู้วิจัย (2564)

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์มีการพัฒนาขึ้นโดยใช้ทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดของกาเย และการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) โดยยึดหลักการพัฒนา 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการวัตถุประสงค์ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เรียกว่า “P-Tp-A-Sr” การวัดผลการเรียนรู้ และเงื่อนไขสำคัญให้ประสบผลสำเร็จ ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้พัฒนาอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการตามกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) ร่วมกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้ของกาเย (ธนัญญา อีระอนิษฐ์, 2560; ทิศนา ขัมมณี, 2562; Khadjooi, Rostami, & Ishaq, 2011) และแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค

Student Teams Achievement Divisions: STAD (ภริตา ตันเจริญ, 2561; ทิศนา แวมมณี, 2562; ปรียา เปะยัง, 2562; Hayatunisa, 2014)

นอกจากนี้การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ยังดำเนินการโดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) โดยมีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research: R1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (Analysis: A) ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development: D1) ออกแบบและพัฒนา (Design and Development: D & D) ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research: R2) ทดลองใช้ (Implementation: I) และขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) ประเมินผล (Evaluation : E) และการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนว (มาเรียม นิลพันธุ์, 2557) ซึ่งมีการนำผลการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในขั้นที่ 1 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการออกแบบและพัฒนา และตรวจสอบคุณภาพความสอดคล้องแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีลักษณะไม่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ก่อนนำไปใช้จริง ซึ่งมีความสอดคล้องกับหลักการสำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กล่าวว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีทฤษฎีรองรับ ต้องดำเนินการวิจัยเพื่อทดสอบทฤษฎีที่นำมาประยุกต์ใช้และตรวจสอบคุณภาพก่อนนำไปใช้จริง ต้องออกแบบเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง และต้องมีจุดมุ่งหมายหลักในการเลือกรูปแบบไปใช้ให้ตรงกับวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์และนำไปใช้ให้เหมาะสม (Joyce & Weil, 2009) รวมทั้งยังสอดคล้องกับขั้นตอนในการสร้างรูปแบบและการพัฒนารูปแบบการจัด

กิจกรรมการเรียนรู้จะต้องอาศัยข้อมูลต่าง ๆ อย่างรอบด้านและครบถ้วนจาก การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นต่าง ๆ ในชั้น ของการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน (วิชรา เล่าเรียนดี, 2553) รูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้หรือการจัดการเรียนการสอนที่เป็นระบบ มีเนื้อหาและ สารสำคัญที่มีความสอดคล้องเชื่อมโยงกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีการ ลำดับเป็นขั้นตอนจะช่วยส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการศึกษาค้นคว้าหา ความรู้อย่างอิสระ จนทำให้เกิดการคิดวิเคราะห์ที่สามารถนำไปใช้ในการ แก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ และเป็นการเรียนรู้แบบร่วมมือ (จันทิมา หิรัญอ่อน, 2560) และรูปแบบการเรียนรู้ที่ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพและ ทดลองใช้มาแล้วนับเป็นเครื่องมือที่สร้างความมั่นใจในการนำไปใช้ในการ ช่วยสอนได้ดี ช่วยสร้างสภาพการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ตามที่มุ่งหวัง ช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้จริง และทำให้ได้รูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณค่าทางการสอนจริงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังทำให้มั่นใจได้ว่าเนื้อหาสาระในรูปแบบการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้มีความเหมาะสม ง่ายต่อการเข้าใจ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2556)

6.2 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ด้วย รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์มีคะแนน ความฉลาดทางอารมณ์ หลังการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการเรียนรู้ทั้งในภาพรวม และรายด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้เป็นเพราะว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมี หลักการและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตามหลักการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้คิด เน้นการเรียนรู้แบบร่วมมือ และการจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ รวมทั้งยังเน้น

กระบวนการเร่งเร้าความสนใจ การบอกวัตถุประสงค์ การทบทวนความรู้เดิม การนำเสนอเนื้อหาใหม่หรือสิ่งเร้าใหม่ การชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ การกระตุ้นการตอบสนองบทเรียน การให้ข้อมูลย้อนกลับ การประเมินผลการแสดงออก และมีการสรุปเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ ดังคำกล่าวที่ว่า การจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับการเรียนรู้สามารถช่วยให้นักเรียนเรียนรู้เนื้อหาสาระต่าง ๆ ได้อย่างดี รวดเร็ว และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนได้นานมากที่สุด จึงต้องแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนทราบก่อนที่จะเริ่มเรียนรู้ในแต่ละครั้ง ต้องยึดหลักการนำเสนอเนื้อหาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ โดยการกระตุ้นความสนใจและเร่งเร้าความสนใจให้นักเรียนสามารถรับสิ่งที่จะเรียนรู้ได้ดีและเตรียมความพร้อมที่จะศึกษาเนื้อหาต่อไป การทบทวนความรู้เดิมช่วยให้นักเรียนดึงข้อมูลเดิมและเกิดความพร้อมในการเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม การนำเสนอเนื้อหาใหม่ช่วยให้นักเรียนเข้าใจเนื้อหาง่ายขึ้นและมีความคงทนในการจำได้ดี การชี้แนะแนวทางการเรียนรู้ช่วยให้นักเรียนสามารถทำความเข้าใจกับสาระที่เรียนได้ง่าย แม่นยำ และรวดเร็วมากขึ้น มีความจดจำเนื้อหาได้ดี และมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมหรือความรู้เดิม การกระตุ้นการตอบสนองบทเรียนช่วยให้นักเรียนมีโอกาสดูตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสาระที่เรียน ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมกิจกรรม ร่วมตอบคำถาม และมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน ส่งผลทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อหน่ายและเสริมสร้างให้ความจดจำดีขึ้น การให้ข้อมูลย้อนกลับช่วยให้การเสริมแรงและกระตุ้นความสนใจจากนักเรียนได้มากขึ้น การประเมินผลการแสดงออกช่วยให้นักเรียนทราบถึงผลการบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ สามารถเรียนรู้เนื้อหาต่อไปหรือต้องกลับไปศึกษา

เนื้อหาเดิมซ้ำอีกครั้ง และการสรุปและนำไปใช้ช่วยส่งเสริมความคงทนและการถ่ายโอนการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่น ๆ และประยุกต์ใช้กับงานอื่น ๆ ต่อไป (ทิตินา แชมมณี, 2562; Berger-Estilita, & Greif, 2020)

นอกจากนี้รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ที่พัฒนาขึ้นยังให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Divisions) ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ลดความสามารถของผู้เรียนตามเทคนิคที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้ให้นักเรียนมีการทำงานร่วมกันโดยใช้กระบวนการกลุ่มในการส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความสามารถสูงเป็นผู้นำกิจกรรม โดยเริ่มต้นด้วยการทบทวนพื้นฐานความรู้เดิม ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มย่อยโดยนักเรียนที่เรียนเก่งอธิบายให้นักเรียนที่เรียนอ่อนฟัง และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม ดังคำกล่าวที่ว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค STAD เป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือที่ส่งเสริมให้นักเรียนที่มีความรู้ความสามารถแตกต่างกันทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม โดยการเรียนรู้ในเนื้อหาสาระที่จัดเตรียมไว้แล้วให้ทำการทดสอบความรู้ ซึ่งเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือกัน ฟังพาดูช่วยกันเชิงบวกติดต่อสัมพันธ์โดยตรง รับผิดชอบงานของกลุ่ม มีทักษะการสร้างความสัมพันธ์กับกลุ่มเล็กและผู้อื่น ส่งเสริมให้นักเรียนผลัดกันเป็นผู้นำ นักเรียนได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคม และนักเรียนมีความตื่นตัวสนุกสนานกับการเรียนรู้โดยเริ่มต้นด้วยการทบทวนพื้นฐานความรู้เดิม ปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มย่อยโดยนักเรียนที่เรียนเก่งอธิบายให้นักเรียนที่เรียนอ่อนฟังและช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการทำกิจกรรม หลังจากทำการทดสอบย่อยนักเรียนแต่ละคน โดยการ

คิดคะแนนรายบุคคลไปแปลงเป็นคะแนนกลุ่ม และมีการยกย่องชมเชยบุคคลหรือกลุ่มที่มีคะแนนยอดเยี่ยม (ภริตา ตันเจริญ, 2561; ปรียา เปะยัง, 2562; เบญจพร ปณทพลังกูร, 2551; Slavin, 1996; Hayatunisa, 2014)

รวมทั้งนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด 2 ด้านคือ ขั้นที่ 2 การปฏิบัติการเรียนรู้กลุ่มย่อย (Team Practicing: Tp) และขั้นที่ 4 การสรุปและยกย่อง (Summative and Recognition: Sr) และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก 2 ด้านคือ ขั้นที่ 1 การเตรียมความพร้อม (Preparing: P) และขั้นที่ 3 การตรวจสอบผลงานและทดสอบ (Assessment: A) ทั้งนี้เป็นเพราะว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ตามขั้นตอนอย่างละเอียด โดยมีผู้นำกลุ่มคอยให้คำแนะนำ ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในเนื้อหา และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและกลุ่ม โดยนักเรียนได้มีการทบทวนความรู้เดิม มีการปฏิบัติการกลุ่มย่อยโดยนักเรียนที่เรียนเก่งคอยช่วยเหลือและเกื้อหนุนการเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียน และมีการยกย่องชมเชยกลุ่มที่มีคะแนนยอดเยี่ยมหลังจากการทดสอบย่อย จนส่งผลให้นักเรียนมีความสุขและสนุกกับการเรียนรู้ และเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนรู้มากขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้มีการช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยกันเชิงบวก มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรง และมีความรับผิดชอบต่องานของกลุ่ม ส่งผลทำให้นักเรียนเกิดทักษะการสร้าง

ความสัมพันธ์ผู้อื่น มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี ได้ฝึกและเรียนรู้ทักษะทางสังคม และมีความตื่นตัว สนุกกับการเรียนรู้ (ทิตนา แคมมณี, 2562; ปรียา เปะยัง , 2562; เบญจพร ปณทลึงกูร, 2551; Slavin, 1996; Hayatunisa, 2014) และการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นให้นักเรียนมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มกำลังตามความสามารถ มุ่งเน้นให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการดำเนินกิจกรรม อาจารย์ผู้สอนใช้กิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมเรียนรู้ตลอดเวลา คอยช่วยเหลือเสนอแนะ ให้ข้อมูลที่จำเป็นในการเรียนรู้ มีการยืดหยุ่นในการจัดการเรียนรู้ตามความเหมาะสม ส่งผลทำให้นักเรียนเกิดความรู้สึกลึกซึ้งไม่เครียด ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมหลังใช้รูปแบบการเรียนรู้ (จันทิมา หิรัญอ่อน, 2560) รวมทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหวังและความต้องการ ซึ่งเป็นความรู้สึกภายในจิตใจที่ไม่เหมือนกัน ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดีจะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวังหรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตั้งใจไว้ว่ามีมากหรือน้อยเพียงใด (ประวิทย์ ต้นสมบูรณ์, 2550)

7. ข้อเสนอแนะและการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

7.1 ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวไปใช้

7.1.1 ครูต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความ

ฉลาดทางอารมณ์อย่างละเอียด เพื่อให้มีความเข้าใจขั้นตอนอย่างชัดเจน ศึกษาเนื้อหาที่จะจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อดูความเหมาะสมว่าสามารถใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีนี้ได้หรือไม่ โดยครูควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็นในระหว่างการอภิปรายกลุ่ม และเห็นคุณค่าของการช่วยเหลือกันในการทำงานกลุ่มมากเป็นพิเศษ เพราะมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการทำงานกลุ่มตามแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ของกาเย่ และ STAD ที่นำมาประยุกต์ในการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ครั้งนี้ นอกจากนี้ในการแบ่งกลุ่มควรแบ่งให้มีความเหมาะสมและสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกลุ่มและบทบาทหน้าที่ไปเรื่อย ๆ เพราะเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกในกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการทำงานทุกคน และให้ทุกคนได้มีโอกาสฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี

7.1.2 ครูต้องจัดการปฐมนิเทศแก่นักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์มีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยครูควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้นักเรียนคุ้นเคยกับรูปแบบวิธีการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวมากเป็นพิเศษ

7.1.3 ครูที่นำรูปแบบไปใช้ต้องระมัดระวังในขั้นที่ 2 การปฏิบัติการเรียนรู้กลุ่มย่อยมากเป็นพิเศษ เพราะเป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลามาก โดยครูควรมีความอดทนและให้เวลากับนักเรียนในการทำกิจกรรมมากพอสมควร และไม่ควรเร่งรีบหรือบีบบังคับนักเรียนให้เกิดความเครียดหรือกดดันจนทำให้นักเรียนขาดความรอบคอบในการคิด แล้วอาจส่งผลให้การจัดกิจกรรมดังกล่าวไม่เกิดผลดีและไม่ประสบผลตามเป้าหมายที่คาดหวังไว้

7.1.4 ครูที่นำรูปแบบไปใช้สามารถปรับปรุงกิจกรรม เวลาเรียน การใช้สื่อแหล่งการเรียนรู้ และการวัดประเมินผลในแต่ละแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม บริบท และความแตกต่างระหว่างบุคคลได้

7.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

7.2.1 ควรมีการพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านอื่น ๆ เช่น ความฉลาดทางดิจิทัล การมีจิตอาสาและจิตสาธารณะ ความเป็นประชาธิปไตย ความกตัญญูรู้คุณ การคิดเชิงระบบ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา การคิดเป็นเหตุเป็นผล และทักษะการแก้ปัญหา เป็นต้น รวมทั้งการพัฒนาารูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อป้องกันคุณลักษณะที่ไม่พึงประสงค์ เช่น การติดเกม การเสพติดสื่อสังคมออนไลน์ พฤติกรรมการรังแก การไม่ตั้งใจเรียน การหนีเรียนไม่ไปโรงเรียน พฤติกรรมก้าวร้าว และการแต่งกายผิดระเบียบ เป็นต้น

7.2.2 ควรนำรูปแบบการจัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ไปประยุกต์ใช้และขยายผลกับนักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ ทั้งในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

7.2.3 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนทั้งที่เป็นปัจจัยทางตรงและทางอ้อม เพื่อนำไปใช้การวิเคราะห์แนวทางในการส่งเสริมความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

8. เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2550). *อีคิว: ความฉลาดทางอารมณ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). นนทบุรี: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จันทิมา ทิรัญอ่อน. (2560). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรช่วงอุตสาหกรรมเชิงสร้างสรรค์*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2556). การทดสอบประสิทธิภาพสื่อหรือชุดการสอน. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*, 5(1), น. 7-20.

ทศพร ประเสริฐสุข. (2551). ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. 5(1), น. 19-35.

ทิตนา แคมมณี. (2562). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธัญญา ธีระกนิษฐ์. (2560). *จิตวิทยาพัฒนาตนในสังคมยุคใหม่*. อุดรราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรราชธานี.

นะถเนตร จุฬากาญจน์, จารุวรรณ ไผ่ตระกูล, และสุนีย์ ละกะปิ่น. (2558).

การพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในวัยรุ่นโดยประยุกต์หลักการคิด
แบบพุทธธรรม. *วารสารพยาบาลสาธารณสุข*. 29(1), น. 132-143.

เบญจพร ปณทพลังกูร. (2551). *การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิทยาศาสตร์และความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
(ฝ่ายมัธยมศึกษา) ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้
เทคนิค STAD กับการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้*. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ประวิทย์ ต้นสมบุญ. (2550). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจในการ
ปฏิบัติงานของข้าราชการพลเรือนสามัญในสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาลพบุรี*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพฯ.

ปรียา เปะยัง. (2562). *การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการ
สอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้แบบ STAD ที่เน้นทักษะการแก้ปัญหา
และทักษะการเชื่อมโยงทางคณิตศาสตร์ เรื่องสมการเชิงเส้นตัว
แปรเดียว ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ภริตา ต้นเจริญ. (2561). *ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิค
STAD เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติต่อการเรียน
วิชาวิทยาศาสตร์เพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เรื่องระบบนิเวศ สำหรับ*

นักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ภาคินี ชูอินแก้ว, ภัทรวดี แก้วอัมพร, และเดือนเพ็ญ กษกรจารุพงศ์.
(2553). การพัฒนาโปรแกรมสอนเสริมเพื่อการเรียนรู้ “โครงสร้าง
ข้อมูลแบบต้นไม้” ด้วยหลักการสอนของกาเย่. *วารสาร
มหาวิทยาลัยทักษิณ*. 13(2), 11-27.

มาเรียม นิลพันธุ์. (2557). *วิธีวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 8).
นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วัชรรา เล่าเรียนดี. (2553). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา
ทักษะการคิด*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. (2561). *คู่มือพัฒนา
ทักษะสมอง EF Executive Functions ในเด็กวัย 13-18 ปี
สำหรับพ่อแม่และครู*. กรุงเทพฯ: ไอที ออล ดิจิตอลพรินท์.

อุมาพร ตรังคมบัติ. (2559). *สร้างวินัยให้ลูกคุณ*. กรุงเทพฯ: ชันดำการพิมพ์.

Berger-Estilita, J. & Greif, R. (2020). Using Gagne’s “Instructional
Design” to teach clinically applicable knowledge in small
groups. *Trends in Anesthesia and Critical Care*. 35,
p. 11-15.

Calero A. D., Barreyro, J. P., & Injoque-Riclea, I. (2018). Emotional
Intelligence and Self-Perception in Adolescents. *Eur J
Psychol*. 14(3), p. 632-643.

Goleman, D. (1998). *Emotional intelligence*. New York: Bantam Books.

Hayatunisa, L. (2014). Student Teams Achievement Divisions (STAD) technique in teaching writing narrative text. *Journal of English and Education*. 2(1), p. 17-26.

Joyce, B., & Weil, M. (2009). *Model of Teaching*. Englewood Cliff. NJ: Prentice-Hall.

Khadjooi, K., Rostami, K, & Ishaq, S. (2011). How to use Gagne's model of instructional design in teaching psychomotor skills. *Gastroenterology and Hepatology from Bed to Bench*, 4(3), p. 116-119.

Serrat, O. (2017). *Understanding and Developing Emotional Intelligence*. Singapore: Springer.

Slavin, R. E. (1996). Research on cooperative learning and achievement: What we know, what we need to know. *Contemporary Educational Psychology*. 21(1), p. 43-69.